

PROGRAM WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU

DORADZTWA ZAWODOWEGO W SZKOLE

PODSTAWOWEJ NR 298 W WARSZAWIE

Spis treści

Podstawa prawna	3
Założenia wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego	3
Cele i zadania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego	4
Skład zespołu ds. spraw doradztwa zawodowego	5
Adresaci-odbiorcy wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego	7
Treści programowe-cele szczegółowe	9
Realizacja treści programowych na poszczególnych etapach edukacyjnych	9
Oddział przedszkolny	9
Klasy I–III	10
Klasy IV–VI	10
Klasy VII–VIII	11
Sposoby realizacji treści programowych	13
Metody i formy realizacji programu doradztwa zawodowego	13
Efekty wynikające z wdrożenia WSDZ w szkole	14
Słownik pojęć	14
Działania związane z realizacją doradztwa zawodowego	16

Podstawa prawna

- Rozporządzenie MEN z 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2019 r. poz. 325).
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082).
- Rozporządzenie MEN z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. poz. 325).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. 2019 poz. 639).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół publicznych przedszkoli (Dz. U. 2019 poz. 502).
- Rozporządzenie MEN z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 356).
- Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2020 poz. 1280, tekst jednolity).
- Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. 2020 poz. 1309, tekst jednolity).
- Rozporządzenie MEN z 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. poz. 199 oraz z 2017 r. poz. 1647).
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327 oraz z 2021 r. poz. 4 i 1237)
- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: (Dz. U. z 2019 r. poz. 2215 oraz z 2021 r. poz. 4)

Założenia wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego

- ❖ System doradztwa zawodowego obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia.
- ❖ Pomaga uczniom w samopoznaniu własnych predyspozycji zawodowych (osobowości, potrzeb, uzdolnień, zainteresowań, możliwości).
- ❖ Zawiera informacje o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz możliwościach uzyskania kwalifikacji zgodnych z potrzebami rynku pracy, a także predyspozycjami zawodowymi.
- ❖ Obejmuje całość zadań związanych z udzielaniem uczniom pomocy w planowaniu przyszłej kariery zawodowej.

- ❖ WSDZ jest częścią planu wychowawczo-profilaktycznego szkoły i jest włączony do Statutu szkoły.
- *Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że:*
 - ✓ wybór zawodu jest procesem rozwojowym i stanowisk wencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia;
 - ✓ na wybór zawodu składają się: wiedza o sobie, o zawodach, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy;
 - ✓ na wybór zawodu wpływają głównie cechy osobowości jednostki (temperament, charakter, poziom inteligencji, zainteresowania, zdolności), umiejętności, doświadczenia, wyznawane wartości i normy, czynniki emocjonalne, zdrowotne, rodzaj poziomu wykształcenia, wpływ rodziny, aktywność własna jednostki;
 - ✓ preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się w toku życia człowieka;
 - ✓ działania w ramach WSDZ muszą być systematyczne, zaplanowane i realizowane wg harmonogramu pracy szkoły;
 - ✓ WSDZ obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami (Radą Pedagogiczną).

Cele i zadania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego

- wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu własnych zainteresowań oraz pasji - klasy I-III oraz klasy IV-VI;
- przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji – klasy VII-VIII;
- pomaganie uczniom w określeniu ich predyspozycji zawodowych;
- udzielanie uczniom indywidualnych porad zawodowych;
- prowadzenie zajęć grupowych mających na celu lepsze samopoznanie, kształtowanie aktywnych postaw;
- rozwijanie aktywności i poznawcze uczniów w kierunku właściwej samooceny swoich możliwości;
- przygotowanie rodziców do pełnienia roli doradców i osób wspierających swoje dzieci w procesie planowania i podejmowania decyzji edukacyjnych oraz związanych z wyborem zawodu;
- pomoc nauczycielom w realizacji w ramach lekcji przedmiotowych tematów związanych z wyborem zawodu;
- stała współpraca z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi i instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego.

Skład zespołu ds. spraw doradztwa zawodowego

W skład zespołu wchodzi:

- dyrektor szkoły,
- koordynator wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego,
- pedagog szkolny i inni specjaliści zatrudnieni w szkole,
- wychowawcy grup przedszkolnych i klas I-VIII,
- nauczyciele przedmiotów,
- nauczyciele świetlicy,
- nauczyciel bibliotekarz.

- ✓ Dyrektor odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym, współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ, zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć doradztwa zawodowego.

✓ Doradca Zawodowy systematycznie diagnozuje zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe, pomaga w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej, gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe, prowadzi zajęcia związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia kariery zawodowej, koordynuje działania informacyjno-doradcze prowadzone przez szkołę, współpracuje z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego.

✓ Wychowawcy klas IV-VIII określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów, włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego, realizują tematy związane doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych, wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej, współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci, współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

- ✓ Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej uczą wyszukiwania informacji na temat edukacji i zawodów przy pomocy słowników, encyklopedii, Internetu. Wdrażają do podejmowania obowiązków i rzetelnego ich wypełniania. Zapoznają z pojęciem pracy i wynagrodzenia pieniężnego oraz sytuacji ekonomicznej rodziny. Przedstawiają znaczenie pracy w życiu człowieka, omawiają dziećmi zawody ich najbliższych, prezentują charakterystykę pracy w różnych zawodach. Rozwijają zainteresowania, zapoznają ze sposobami powstawania różnych przedmiotów, uczą podstawowych umiejętności technicznych.

- ✓ Nauczyciele języka polskiego omawiają charakter pracy w różnych zawodach, uczą tworzenia wypowiedzi: pisanie życiorysu, podania, ogłoszenia, listu oficjalnego (dostosowywanie wypowiedzi do sytuacji). Kształtują umiejętność

operowania słownictwem z kręgu: szkoła i nauka, środowisko społeczne. Wdrażają do samokształcenia i docierania do informacji za pomocą słowników, encyklopedii. Pokazują znaczenie komunikacji niewerbalnej w autoprezentacji.

- ✓ Nauczyciele matematyki uczą gromadzenia i porządkowania danych o edukacji i zawodach, odczytywania i interpretacji danych w tekstach, tablicach i wykresach. Kształtują umiejętność posługiwania się procentami, zapoznają z zawodami z dziedziny księgowości i rachunkowości. Uczą planowania czynności z wykorzystaniem kalendarza (wykonywanie obliczeń) oraz dzielenia zadań na etapy.
- ✓ Nauczyciele języków obcych zapoznają z zasobem języka dotyczącym szkoły i pracy oraz cech charakteru i umiejętności. Prezentują uczniom filmy o zawodach w języku obcym. Uczą tworzenia kilkudziesięciu wypowiedzi na temat swoich umiejętności (prezentacja siebie). Zachęcają do pracy zespołowej metodą projektu.
- ✓ Nauczyciele przyrody omawiają stan zdrowia i choroby człowieka nawiązując do przeciwwskazań zdrowotnych w wybranych zawodach. Wykazują znaczenie odpoczynku w życiu człowieka, prawidłowych warunków nauki i pracy, zasad uczenia się. Wdrażają do planowania dnia i organizowania pracy własnej. Zapoznają z zawodami z dziedziny meteorologii, rolnictwa, biologii, leśnictwa, ochrony środowiska, fizyki, chemii, geografii, ochrony zdrowia, astronomii.
- ✓ Nauczyciele historii i wiedzy o społeczeństwie informują o siedzibie władz lokalnych uczniów oraz ich zakresie działań i sposobie powoływania. Wyjaśniają demokratyczny charakter państwa. Charakteryzują pojęcie samorządności, opisują zawody związane z polityką, dyplomacją, przedstawiają zawód historyka. Zapoznają z znaczeniem społecznego podziału pracy, opisują grupę społeczną i ich rolę w społeczeństwie. Omawiają z uczniami problemy współczesnej Polski (m.in. bezrobocie). Zapoznają z zjawiskiem migracji politycznej i zarobkowej. Uczą tworzenia drzewa genealogicznego. Omawiają z uczniami funkcjonowanie przemysłu, warunki pracy w fabryce dawniej i dziś. Prezentują podstawowe cechy obecnego systemu gospodarczego.
- ✓ Nauczyciele informatyki prowadzą naukę poszukiwania, selekcjonowania, porządkowania, gromadzenia i wykorzystywania informacji np. dotyczących oferty edukacyjnej szkół ponadpodstawowych, pomagają uczniom klas ośmiu w logowaniu się do elektronicznego systemu wspomagania rekrutacji, wyjaśniają organizację pracy i przepisy bhp w pracy z komputerem, uczą komunikowania się z pomocą komputera i technologii informacyjnych. Prezentują sposoby opracowywania tekstów, prezentacji multimedialnych oraz danych liczbowych w arkuszu kalkulacyjnym. Wdrażają do pracy zespołowej w ramach projektu, pokazuje sposoby wykorzystania technologii informacyjnych w różnych zawodach.

- ✓ Nauczyciele muzyki zapoznają uczniów z zawodami związanymi z muzyką, przekazują wiedzę o tworzeniu instrumentów, uczą gry na instrumentach.
- ✓ Nauczyciele plastyki zapoznają z zawodami dziedziny kultury. Uczą korzystania z przekazów medialnych oraz wykorzystywania ich wytworów.
- ✓ Nauczyciele techniki opisują funkcje urządzeń technicznych, omawiają kolejność działań technologicznych, organizację miejsca pracy i szacowanie czasu jej trwania. Uczą posługiwania się narzędziami do obróbki ręcznej.
- ✓ Nauczyciele wychowania fizycznego omawiają trening zdrowotny, pomagają opracować rozkład dnia ucznia, uwzględniając proporcje między pracą a wypoczynkiem, wysiłkiem umysłowym i fizycznym.
- ✓ Nauczyciele wychowania do życia w rodzinie prowadzą lekcje na temat ról społecznych i modeli życia. Zapoznają z sposobem pracy instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. Kształtują u uczniów poczucie odpowiedzialności za własny rozwój.
- ✓ Nauczyciele etyki przedstawiają znaczenie i wartość pracy w życiu człowieka, etykę zawodową, pomagają tworzyć uczniom ich własne systemy wartości. Pomagają poznać siebie, przyjąć odpowiedzialność za siebie. Przekazują wiedzę o znaczeniu praw i obowiązków, zasad i reguł postępowania w życiu człowieka. Uczą prowadzenia dyskusji i umiejętności uzasadniania opinii dotyczących zjawisk w społeczności lokalnej.
- ✓ Nauczyciele-wychowawcy świetlicy aranżują zabawę sprzyjającą poznawaniu różnych zawodów, organizują kąciki zawodowe w świetlicy.
- ✓ Nauczyciele bibliotekarze prenumerują czasopisma związane z edukacją oraz literaturę z zakresu doradztwa zawodowego, udostępniają ulotki o szkołach.
- ✓ Ponadto nauczyciele prowadzą zajęcia poza lekcyjną i kołazainteresowań umożliwiające uczniom rozwijanie swoich zdolności i umiejętności.

Adresaci odbiorcy wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego

Działania związane z realizacją WSDZ kierowane są do całej społeczności szkolnej. Odbiorcami są:

- a. uczniowie,
- b. nauczyciele,
- c. rodzice.

a. Uczniowie:

- określają własne zainteresowania, zdolności i uzdolnienia;
- wskazują swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w życiu;
- wymieniają różne grupy zawodów;
- opisują, czym jest praca i jakie jest jej znaczenie w życiu człowieka;
- podają przykład czynników wpływających na wybory edukacyjne i zawodowe;
- wskazują różne sposoby zdobywania wiedzy;
- samodzielnie docierają do informacji i korzystają z różnych źródeł wiedzy;
- analizują ofertę szkolnictwa ponadpodstawowego korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- analizują kryteria rekrutacji w dowolnych szkołach w kontekście rozpoznanych zasobów;
- planują ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów;
- podejmują decyzje o dalszej drodze edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu dorosłych.

b. Nauczyciele:

- współrealizują wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego w szkole;
- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów, rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności, predyspozycje;
- wspierają rodziców w procesie doradczym;
- udzielają informacji lub kierują do specjalistów;
- znają ścieżki edukacyjne;
- włączają przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w proces orientacji i doradztwa, zawodowego w szkole.

c. Rodzice

- posiadają wiedzę o organizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego działającego w szkole;
- są zaangażowani w udzielanie pomocy i wsparcie dziecku w procesie planowania i realizowania kariery edukacyjno-zawodowej;
- znają strukturę szkolnictwa;
- znają czynniki ważne przy wyborze szkoły;
- angażują się w pracę doradcą szkoły (np. prezentując swoje zawody, zakłady pracy, hobby, zainteresowania).

Treści programowe-cele szczegółowe

Treści programowe obejmują zagadnienia:

- ✓ Poznanie siebie.
- ✓ Świat zawodów i rynek pracy.
- ✓ Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.
- ✓ Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Realizacja treści programowych na poszczególnych etapach edukacyjnych:

Oddział przedszkolny:

1. Poznanie siebie.

Dziecko: 1.1 określa, co lubi robić;

1.2 podaje przykłady różnych zainteresowań;

1.3 określa, co robi dobrze;

1.4 podejmuje działania i opisuje, co z nich wynikało dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy.

Dziecko: 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;

2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które wzbudziły jego zainteresowanie, oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;

2.3 wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, takie jak wyjście na zakupy, koncert, pocztę;

2.4 podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;

2.5 opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.

Dziecko: 3.1 nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);

3.2 nazywa czynności, których lubi się uczyć.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Dziecko: 4.1 opowiada, kim chciałoby zostać;

4.2 namierza swoje możliwości planując własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;

4.3 podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej.

Klasy I–III

1. Poznanie siebie.

Uczeń: 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;

1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;

1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;

1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;

1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wynikało dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy.

Uczeń: 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;

2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;

2.3 opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;

2.4 omawia znaczenie zaangażowania w różnych zawodach w kształtowanie, w którym funkcjonuje;

2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;

2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.

Uczeń: 3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;

3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;

3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-

zawodowych. Uczeń: 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;

4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;

4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Klasy IV–VI

1. Poznawanie własnych zasobów.

Uczeń: 1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;

1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;

- 1.3 podejmujesz działania w sytuacjach zadaniowych i oceniasz swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4 prezentujesz swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy.

Uczeń: 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różnice ich ukształtowania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;

2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;

2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;

- 2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;

2.5 wyjaśnia rolę pieniądza w społeczeństwie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.

Uczeń: 3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając z nanych mu przykładów oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;

3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;

3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Uczeń: 4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;

- 4.2 planujesz swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbujesz samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

Klasy VII–VIII

1. Poznawanie własnych zasobów.

Uczeń: 1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;

- 1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- 1.3 dokonujesz syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- 1.4 rozpoznaje własne ograniczenia i jak wyzwanie w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- 1.5 rozpoznajesz swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;

1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwości ich realizacji;

1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy.

Uczeń: 2.1 wyszukuje i analizuje informacje o zawodach i charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;

2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;

2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące w współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;

2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;

2.5 analizuje znaczenie możliwości doświadczenia pracy;

2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;

2.7 dokonuje autoprezentacji.

3. Rynek edukacji i uczenie się przez całe życie.

Uczeń: 3.1 analizuje ofertę szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;

3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;

3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;

3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń: 4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradcy;

4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;

4.3 identyfikuje osoby i instytucje pomagające planować ścieżkę edukacyjno-zawodową i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;

4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

Sposoby realizacji treści programowych

Treść i zakres doradztwa zawodowego są realizowane w szkole zgodnie z programem doradztwa zawodowego na dany rok szkolny, w ramach działań WSDZ:

- w oddziałach przedszkolnych na zajęciach edukacyjnych wychowania przedszkolnego prowadzonych zgodnie z przyjętymi programami wychowania przedszkolnego;
- w klasach I–VIII na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego;
- w klasach VII i VIII na zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego (lekcje przedmiotu DZ w wymiarze minimum 10 h na rok);
- w klasach I–VIII na zajęciach związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- w klasach I–VIII na zajęciach z nauczycielem wychowawcą opiekującym się klasą, (minimum 5 w roku szkolnym);
- w klasach I–VIII podczas zajęć dodatkowych, w tym zajęć wyrównawczych, zajęć dla uczniów szczególnie uzdolnionych;
- w oddziałach przedszkolnych i w klasach I–VIII w ramach wizyt zawodowych mających na celu poznanie przez dzieci i uczniów środowiska pracy w wybranych zawodach.

Metody i formy realizacji programu doradztwa zawodowego

- *W poradnictwie indywidualnym:*
 - konsultacje i porady,
 - diagnoza zainteresowań, mocnych stron, predyspozycji,
 - tworzenie indywidualizowanej ścieżki zawodowej ucznia.
- *W poradnictwie grupowym:*
 - burza mózgów, dyskusja, pogadanki, wykłady,
 - metody testowe jak np. ankiety, kwestionariusze, testy,
 - metody dramy: inscenizacje i odgrywanie ról,
 - metody audiowizualne: filmy, prezentacje multimedialne,
 - trening umiejętności społecznych,
 - gry symulacyjne i zabawy,
 - portfolio,
 - zajęcia plastyczne.
- *Ponadto:*
 - Organizowanie konkursów zawodowych.
 - Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów, pracodawcami, absolwentami, uczniami szkół ponadpodstawowych.
 - Prowadzenie kółek zainteresowań dla uczniów.
 - Organizowanie wycieczek.
 - Zajęcia warsztatowe.
 - Udział w targach edukacyjnych (również online).
 - Udostępnianie publikacji/literatury, informacji o zawodach, szkołach.

- Udostępnianiemateriałówmultimedialnych(np.gieredukacyjnych,filmówi innych e-zasobów) ułatwiających samopoznanie, podejmowanie decyzji edukacyjnych i zawodowych.
- Organizowaniekącików,tabliczawodoznawczych,np.wświatlicyszkolnej, w salach edukacji wczesnoszkolnej.

2. Sojusznicysiećwspółpracy:

- pielęgniarkaszkolna,
- OHP,
- PoradniaPsychologiczno-PedagogicznaNr13wWarszawie
- UrządDzielnicyTargówek
- WCIES,koordynatordzielnicy
- CentrumKształceniaPraktycznegowWarszawie
- CentrumInformacjiiDoradztwaMłodzieżowego (PałacMłodzieży).
- Uczniowieszkółponadpodstawowych
- Biblioteka

EfektywnikającezwdrożeniaWSDZwszkole

- Kształtowanieaktywnościizawodowejucniów.
- Pomocrodziniewkształtowaniuokreślonychpostawizachowań związanych z planowaniem kariery zawodowej ich dzieci.
- Dostępdoinformacjiizawodowejdlaučniów,nauczycielioraz rodziców.
- Świadome,trafniejszedecyzjeedukacyjneizawodowe.
- Mniejniepowodzeńszkolnych,zniechęcenia,porzucaniaszkołyapotempracy jako konsekwencji niewłaściwych wyborów.

Słownikpojęć

- *Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego*działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez daną szkołę lub placówkę. (Projekt"Efektywnedoradztwoedukacyjno-zawodowedladzieci,młodzieżyi dorosłych", Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie, 2017).
- *Działania związane z doradztwem zawodowym*- ogół zaplanowanych i systematycznychdziałańpodejmowanychprzezprzedszkole,szkołęlub placówkę, których celem jest przygotowanie i wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Działania te obejmują m.in.zajęciazzakresudoradztwazawodowego,zajęciązwiązanezwybozem kierunku kształcenia i zawodu, działania skierowane do rodziców i nauczycieli,współpracęzotoczeniemspołeczno-gospodarczym.(Projekt "Efektywne doradztwo edukacyjno-zawodowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych", Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie, 2017).
- *Doradztwo zawodowe*- świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzjiwyboruzawodulubpracywformieindywidualnejporadyzawodowej, poprzez analizę pola problemowego jednostki i udzielenie jej informacji zawodowych, podawanie wskazówek, sugestii oraz instrukcji. (K. Lelińska)

- Doradca zawodowy - osoba udzielająca pomocy, w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych, młodzieży i osobom dorosłym w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia, uwzględniając ich możliwości psychofizyczne i sytuację życiową a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracując z rodzicami i nauczycielami w procesie orientacji zawodowej uczniów oraz wykorzystując w tym celu wiedzę o zawodach, znajomość psychologicznych i pedagogicznych technik, diagnozę rynku pracy oraz techniczne środki przekazywania informacji zawodowej (Klasyfikacja Zawodów i Specjalności)
- Informacja zawodowa - zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania kolejnych decyzji zawodowych oraz związanych z zatrudnieniem. Zakreśla treści, metody i kanały przekazywanych informacji są dostosowane do etapu rozwoju zawodowego jednostki oraz rodzajów podejmowanych decyzji (K. Lelińska)
- Informacja edukacyjna - zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania decyzji związanych z dalszym kształceniem (G. Sołtysińska)
- Zawód - wewnętrznie spójny system czynności wymagający określonych kwalifikacji, wykonywanych w uregulowany sposób, stanowiący podstawę utrzymania i zapewniający pozycję w społeczeństwie. (po. J. Szczepański)
- Zainteresowania zawodowe - utrzymujące się tendencje do poznawania, obserwowania jakiegoś obszaru rzeczywistości, który wiąże się z odpowiednim rodzajem pracy zawodowej. Pracę marynarza, kierowcy, lekarza lub lotnika wybierają osoby, które są zainteresowane taką właśnie działalnością. Doodkrycia zainteresowań zawodowych służą odpowiednim kwestionariusze i inwentarze osobowości, na podstawie których można z pewnym prawdopodobieństwem orzekać o zawodach odpowiadających zainteresowaniom badanego.
- Predyspozycje zawodowe - właściwości anatomiczno-fizjologiczne, głównie budowy i funkcjonowania układu nerwowego, w tym zadatki wrodzone podlegające rozwojowi, warunkujące pomyślne rozwiązywanie zadań zawodowych. Każdy człowiek posiada określone predyspozycje. Właściwe ich rozpoznanie pomaga w prawidłowym ukierunkowaniu zawodowym. Nie zawsze aspiracje młodzieży i dorosłych są w zgodzie z ich predyspozycjami, co może być jedną z przyczyn niepowodzeń w pracy zawodowej („Pedagogika Pracy”: 205 i 303).
- Preferencje zawodowe - emocjonalne, uczciwe nastawienie ku pewnym zawodom, niezwyfikowane przez doświadczenie i wiedzę o możliwościach uzyskania odpowiedniego przygotowania zawodowego i trudnościach wykonywania zawodu. Preferencje zawodowe są wskaźnikami ostrzegania i oceny pewnych zawodów jako godnych uzyskania, czemu nie zawsze towarzyszy wiedza o istotnej wartości i trudnościach zawodowych. Najczęściej preferencje zawodowe dotyczą zawodów uznawanych za atrakcyjne i cieszących się wysokim prestiżem.

Działania związane z realizacją doradztwa zawodowego

Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin realizacji
Współpraca z Radą Pedagogiczną-ustalenie metod i form realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego	Koordinator doradztwa zawodowego	IX– X2025r.
Prowadzenia zajęć z doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII (po 10 godzin lekcyjnych)	Koordinator doradztwa zawodowego	Rok szkolny 2025/2026
Czasopisma, poradniki i informatory, prezentacje, a także informacje rekrutacyjne na stronach internetowych szkół	Nauczyciele bibliotekarze, koordinator doradztwa zawodowego, pedagodzy, nauczyciele i wychowawcy	Rok szkolny 2025/2026
Rozwijanie zainteresowań i mocnych stron uczniów poprzez ich udział w olimpiadach i konkursach przedmiotowych, zawodach sportowych, a także wycieczkach edukacyjnych, kołach zainteresowań; organizowanie szkoleń i konkursów wspierających rozwijanie i prezentowanie własnych zainteresowań i talentów	Kierownik świetlicy szkolnej, wychowawcy, nauczyciele	Rok szkolny 2025/2026
Poradnictwo indywidualne, testy orientacji zawodowej, indywidualne rozmowy dotyczące wyboru szkoły i zawodu	Koordinator doradztwa zawodowego, pedagog, psycholog	Rok szkolny 2025/2026
Informowanie o targach edukacyjnych i dniach otwartych w szkołach ponadpodstawowych	Wicedyrektor, koordinator doradztwa zawodowego, wychowawcy, nauczyciele	II-IV2026r.
Przeprowadzenie pogadanek zawodowo-nawczyczych w klasach, zajęcia realizowane w oparciu o scenariusze dla poszczególnych bloków tematycznych	Wychowawcy klas i oddziałów przedszkolnych, nauczyciele	Rok szkolny 2025/2026
Informacje o szkołach i zawodach (gazetki szkolne, apele szkolne etc)	Wychowawcy, nauczyciele, koordinator doradztwa zawodowego, pedagog	Rok szkolny 2025/2026

Zajęcia związane z planowaniem przyszłości, w ramach lekcji wychowawczych; warsztaty dotyczące planowania kariery, pokonywania stresu etc.	wychowawcy, pedagog, koordynator doradztwa zawodowego	Rok szkolny 2025/2026
Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów	Wychowawcy świetlicy szkolnej	Rok szkolny 2025/2026r.
Spotkanie z rodzicami i uczniami klas ósmych, informowanie o przebiegu rekrutacji do szkół ponadpodstawowych	Wychowawcy klas ósmych	IV 2026r.
Realizacja treści programowych z poszczególnych przedmiotów (nawiązanie do tematyki zawodu, zawczej, rynku pracy etc.)	Wychowawcy oraz nauczyciele	Rok szkolny 2025/2026

W przypadku nauki zdalnej program będzie realizowany w dostępnych formach online.

Opracowała: mgr Katarzyna Porucznik Szkolny koordynator doradztwa zawodowego
SP nr 298 w Warszawie